

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 2Tos/26/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3123011879
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Dunčko
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3123011879.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Dunčka a sudcov JUDr. Jozefa Janíka a Mgr. Jána Odnogu na neverejnom zasadnutí konanom dňa 06. marca 2024 prejednal sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom B. D., E. XXXX/XXX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Dubnica nad Váhom, ktorú podal proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 75PP/50/2023 zo dňa 15.01.2024 a takto jednomyselne

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sa sťažnosť odsúdeného A. B. zamietla, pretože nie je dôvodná.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Partizánske sp. zn. 1T/27/2021 zo dňa 16.06.2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 2To/86/2021 zo dňa 13.09.2021 bol A. B. odsúdený pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a) Tr. zák. a pre pokračovací prečin krádeže spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 212 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 56 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 75PP/50/2023 zo dňa 15.01.2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) bol podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. s použitím § 415 ods. 1 Tr. por. zamietnutý návrh odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu vyššie uvedeného trestu odňatia slobody.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odsúdený sťažnosť, ktorú zahlásil do zápisnice o verejnom zasadnutí ihneď po jeho vyhlásení.

V jej písomných dôvodoch žiadal krajský súd, aby preskúmal správnosť a zákonnosť napadnutého uznesenia. Ďalej upriamil pozornosť na protichodné vyjadrenia súdu prvého stupňa ohľadne nesplnenia najmä druhej materiálnej podmienky spočívajúcej v dôvodnom očakávaní vedenia riadneho života na slobode. Uviedol, že súd prvého stupňa oprel svoje rozhodnutie výlučne na výpise registra trestov, teda na skutočnostiach, ktoré predchádzali jeho odsúdeniu, čo považoval za porušenie zákonného práva na súdnu ochranu a zásady ne bis in idem. Poukázal na Odporúčanie Rec (2003) 22 Výboru ministrov členských štátov o podmiennečnom prepustení, v rámci ktorého je zdôraznená otvorenosť tejto možnosti všetkým odsúdeným v záujme zníženia škodlivosti vplyvov uväznenia a zabezpečenie realistickej možnosti napĺňať kritéria podmiennečného prepustenia, a teda z pohľadu prevencie kriminality je vhodné zohľadniť praktické skúsenosti s výkonom trestu odňatia slobody a podmiennečným prepustením, ktoré naznačujú, že dlhší čas strávený vo výkone trestu neposilňuje odradzujúci účinok trestnoprávných sankcií, ale môže pôsobiť skôr opačne. Záverom dodal, že posúdenie predpokladu vedenia riadneho života v budúcnosti nemôže predstavovať mechanický odkaz na predchádzajúcu kriminálnu minulosť.

Krajský súd v Trenčíne, ako súd nadriadený súdu prvého stupňa, primárne zistiac, že podaná sťažnosť je prípustná (§ 185 Tr. por.), bola podaná oprávnenou osobou (§ 186 Tr. por.) a v zákonom stanovenej

lehote (§ 187 Tr. por.), na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie, ktoré tomuto výroku predchádzalo, a takto dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Krajský súd v prvom rade konštatuje, že súd prvého stupňa správne procesne postupoval, keď o návrhu odsúdeného o podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodoval na verejnom zasadnutí, pričom napadnuté uznesenie vyhlásil po vykonaní (podľa názoru krajského súdu) potrebného aj dostatočného dokazovania. Odsúdený tu mal možnosť vyjadriť sa pred súdom prvého stupňa k priebehu svojho výkonu trestu odňatia slobody, ako aj k dôvodom, pre ktoré navrhol svoje podmienkové prepustenie.

Z písomného odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že súd prvého stupňa sa zaoberal zákonnými podmienkami pre podmienkové prepustenie podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák.

Možno prisvedčiť jeho názoru, že odsúdený v prvom rade splňal formálnu podmienku z pohľadu dĺžky doteraz vykonaného trestu odňatia slobody (vykonal zákonom požadovanú časť z výmery uloženého trestu odňatia slobody, t. j. viac ako 2/3).

Krajský súd sa tiež stotožnil i s ďalšími závermi súdu prvého stupňa, že u odsúdeného A. B. neboli splnené obidve materiálne podmienky spočívajúce v polepšení sa a očakávaní vedenia riadneho života na slobode.

Krajský súd považuje v prvom rade za potrebné zdôrazniť, že o výmere trestu, teda aj o dĺžke pôsobenia výchovného účinku tohto trestu na odsúdeného primárne rozhoduje súd, ktorý vydal právoplatný odsudzujúci rozsudok. Na druhej strane ale zákonodarca ustanovil možnosť predčasného podmienkového prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. Z právnej úpravy tohto inštitútu nepochybne vyplýva, že zákonodarca prezumuje možnosť nápravy páchatel'ov trestných činov v rámci výkonu trestu odňatia slobody do takej miery, že i kratším výkonom tohto trestu, než ho uložil súd v odsudzujúcom rozsudku, je možné pri správnom výchovnom pôsobení a pri nadväzujúcom plnení povinností odsúdeného a jeho správaním preukazujúcim polepšenie dosiahnuť výchovný účel trestu, teda nápravu páchatel'a trestného činu, aby sa do budúcnosti už nedopúšťal trestnej činnosti aj pri jeho pobyte na slobode. Zákonodarca však neurčil povinnosť súdu podmienkové prepustiť každého odsúdeného (Podľa § 66 ods. 1 Tr. zák. súd môže odsúdeného podmienkové prepustiť...), ale ponecháva na úvahu súdu na základe dôkazov posúdiť, či výchovný účel trestu odňatia slobody aj kratšieho trvania zapôsobil na toho ktorého odsúdeného v takom rozsahu, že z hľadiska zabezpečenia ochrany spoločnosti nie je potrebné, aby vykonal celý uložený trest odňatia slobody.

K otázke posudzovania preukázania polepšenia krajský súd považuje tiež za potrebné poukázať na to, že polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatel'ovej osobnosti, ktorý sa, pravda, navonok prejavuje iba v jeho správaní. Pri rozhodovaní o podmienkovom prepustení treba práve rozlišovať, kedy je správanie a plnenie povinností vo výkone trestu iba prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného v prostredí ústavu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného, ktoré oprávňujú predpokladať, že aj v budúcnosti bude viesť riadny život. Preto správanie odsúdeného vo výkone trestu a plnenie povinností sú síce neopomenuteľnými, ale nie však jedinými hľadiskami, z ktorých možno usudzovať na jeho polepšenie.

Podrobným preskúmaním veci aj krajský súd dospel k záveru, že doterajší výkon trestu odňatia slobody u odsúdeného možno hodnotiť len ako „priemerný“, s viacerými zistenými nedostatkami, nesvedčiaci o polepšení odsúdeného. V hodnotení ústavu na výkon trestu sa totiž okrem iného tiež konštatuje, že u odsúdeného sa vyskytli nedostatky v správaní a vystupovaní (opakované konflikty so spoluväzňami v dňoch 01.02.2021 a 28.06.2022, nedovolené vynesenie jedla z jedálne dňa 27.07.2021 a opakované svojvoľné nezúčastnenie sa výdaja stravy v dňoch 12.07.2021 a 09.10.2022), pričom niektoré z týchto porušení boli riešené pohovorom, avšak porušenia zo dňa 01.02.2021 a zo dňa 27.07.2021 boli riešené už aj disciplinárne. Aj napriek tomu, že aktuálne ústav na výkon trestu už u odsúdeného neeviduje žiadne negatívne poznatky (porušenia ústavného poriadku a zákona o výkone trestu odňatia slobody) a odsúdený nemá evidované žiadne disciplinárne tresty (tie boli medzičasom už zahladené), je možné konštatovať, že minimálne v období od 01.02.2021 do 09.10.2022 (čo je viac ako 18 mesiacov, keď

odsúdený je vo výkone trestu odňatia slobody po započítaní „len“ od 23.10.2020) nebolo správanie a vystupovanie odsúdeného v súlade s ústavným poriadkom.

Zároveň krajský súd dodáva, že iba osoby podieľajúce sa na prevýchove odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody môžu podať objektívny obraz o stupni nápravy (jeho polepšení), pričom krajský súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by hodnotenie ústavu na výkon trestu v smere vyhodnotenia jeho polepšenia/nepolepšenia akokoľvek spochybňovali.

Na úplný záver k nespĺneniu prvej materiálnej podmienky spočívajúcej v polepšení sa krajský súd uvádza, že ak súd nezistí „polepšenie sa“ odsúdeného, veľmi ťažko môže dospieť k záveru, že by po podmienenečnom prepustení na slobode už viedol riadny život (druhá materiálna podmienka). Inak povedané – ak odsúdený v období viac ako 18 mesiacov doteraz vykonaného trestu odňatia slobody nevie rešpektovať právne normy vzťahujúce sa na jeho pobyt „za múrmi väznice“ (viesť riadny život „vo väznici“), nemožno dospieť k záveru o splnení druhej materiálnej podmienky, teda že by existovalo dôvodné očakávanie, že už bude rešpektovať právne normy vzťahujúce sa na jeho pobyt na slobode.

Krajský súd aj preto dospel v zhode s názorom súdu prvého stupňa k ďalšiemu záveru, že u odsúdeného nebola splnená ani posledná (druhá materiálna) podmienka spočívajúca v očakávaní vedenia riadneho života na slobode.

Krajský súd len pripomína, že zmysel podmienenečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu odňatia slobody bol páchatel automaticky prepustený po vykonaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Totiž podmienenečné prepustenie je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Takou okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmienenečnom prepustení význam, je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného vrátane jeho trestnej minulosti. Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať i doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti, vrátane jej početnosti.

V zhode s názorom súdu prvého stupňa aj krajský súd považuje nápravu odsúdeného za podstatne sťažujúcu, a to z dôvodov, ktoré podrobne rozviedol súd prvého stupňa už v napadnutom uznesení. Krajský súd na tomto mieste len v celom rozsahu poukazuje na jeho správne úvahy a závery, s ktorými sa stotožňuje.

V neprospech odsúdeného „hovoria“ a o záveru o nespĺnení aj tejto druhej materiálnej podmienky „napovedajú“ zistenia vyplývajúce z jeho predchádzajúcej súdnej trestnosti. Na odsúdeného už bolo v minulosti viackrát pôsobené podmienenečnými trestami odňatia slobody, ktoré sa však celkom zjavne minuli svojmu výchovnému účinku. Odsúdený má v registri trestov od roku 2011 už 8 záznamov, napriek jeho ešte relatívne nízkemu veku, pričom páchal najmä majetkovú trestnú činnosť, vo vzťahu ku ktorej je tzv. špeciálnym recidivistom (pre trestný čin krádeže bol v minulosti súdne trestaný už 4-krát). Napriek týmto predchádzajúcim podmienenečným odsúdeniam sa dopustil ale opäť ďalšej úmyselnej trestnej činnosti násilného i majetkového charakteru, dokonca tej dopsial najzávažnejšej, keď spáchal ešte aj zločin lúpeže, a to závažnejším spôsobom konania – so zbraňou. Z uvedeného možno konštatovať, že trestná činnosť odsúdeného v podstate postupom času „gradovala“, a to napriek viacerým predošlým odsúdeniam vždy na podmienenečné tresty odňatia slobody. Osobitne v neprospech odsúdeného čo do zvýšeného rizika jeho nožnej recidívy po jeho prepustení na slobodu „vyznieva“ aj fakt, že vyššie spomenutú trestnú činnosť, pre ktorú aktuálne vykonáva trest odňatia slobody, spáchal dokonca v skúšobnej dobe podmienenečného odsúdenia uloženého mu českým súdom pre trestný čin krádeže (Okresný súd Karviná sp. zn. 5T/150/2013).

Osobu odsúdeného vzhľadom na tieto skutočnosti preto možno charakterizovať ako osobu s výraznými sklonmi k páchaniu úmyselnej trestnej činnosti, pričom je zjavné, že z pohľadu viacerých predchádzajúcich odsúdení mal dostatok možností preukázať snahu o vedenie riadneho života a zmenu svojho správania, avšak tieto nevyužil, keďže pokračoval v páchaní trestnej činnosti. V jeho prípade ani „dobrodnie zákona“ v podobe (možnosti) uloženia trestu odňatia slobody nespojeného ihneď s odňatím

jeho osobnej slobody nevedlo k jeho náprave a vedeniu riadneho života na slobode už bez páchania ďalšej trestnej činnosti.

Krajský súd napokon dodáva, že ústav na výkon trestu vyhodnotil resocializačnú prognózu odsúdeného ako menej priaznivú na základe stredného rizika recidívy trestnej činnosti (naviac s odporúčaním odsúdeného podmiennečne neprepustiť), s ktorými závermi sa krajský súd, vzhľadom na vyššie uvedené, v plnom rozsahu aj stotožnil.

Účelom trestu je okrem iného i ochrana spoločnosti pred páchatelom trestnej činnosti a trest má odrádzať aj ostatných členov spoločnosti od páchania trestných činov. Je v záujme dovŕšenia nápravy odsúdeného a splnenia účelu nariadeného trestu odňatia slobody, aby ho preto aj naďalej vykonával.

Na vyššie konštatovanom závere o nesplnení zákonných podmienok pre podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody nemohli zmeniť nič ani ním predložené písomné prisľuby zamestnania a bývania po (prípadnom) prepustení na slobodu.

Preto krajský súd podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosť odsúdeného zamietol ako nedôvodnú, keďže odsúdený nespĺňal dve z troch zákonných podmienok na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.